Waarom Afrika Rusland nodig heeft

Door Frank , 29 oktober 2026

Waarom Afrika Rusland nodig heeft

Door Dmitry Trenin: hij onderzoekt de betrekkingen tussen Rusland en Afrika, van energie- en voedselvoorziening tot veiligheid, onderwijs en samenwerking in een opkomende multipolaire wereld.

> Er waren tijden, halverwege en tegen het einde van de twintigste eeuw, waarin de Sovjet-Unie nauw betrokken was bij Afrika. Ze verwelkomde niet alleen de dekolonisatie, maar bevorderde die ook actief en steunde nationale bevrijdingsbewegingen, van Algerije tot Angola en van Guinee-Bissau tot Zimbabwe. Ze verleende economische steun aan pas onafhankelijk geworden landen en hielp hen fabrieken, ziekenhuizen en scholen te bouwen. Een aantal Afrikaanse landen werd een politieke bondgenoot van Moskou en ontving wapens en adviseurs om de eigen veiligheid te versterken.

Nu Rusland het uiteenvallen van de Sovjet-Unie al geruime tijd achter zich heeft gelaten, richt het opnieuw zijn aandacht op het Afrikaanse continent. Zowel Afrika als Rusland is echter sterk veranderd ten opzichte van zestig of zeventig jaar geleden. De Russische belangstelling voor Afrika is grotendeels een uiting van zijn terugkeer als wereldmacht. Ze weerspiegelt ook het besef in Moskou dat Afrikaanse landen een snelle economische en demografische groei doormaken en het potentieel hebben om een belangrijk onderdeel te vormen van de multipolaire wereldorde van de 21e eeuw, die niet alleen staten maar ook beschavingen omvat.

Rusland probeert zijn partners echter geen ideologie op te leggen, omdat het om te beginnen geen ideologie heeft om te exporteren. Evenmin trekt het in de eerste plaats naar Afrika op zoek naar natuurlijke hulpbronnen, waarover het binnen zijn

eigen grenzen al in overvloed beschikt. Rusland heeft in het kader van zijn grootstrategie geen militaire bases in Afrika nodig, aangezien die strategie duidelijk gericht blijft op zijn eigen omgeving in Eurazië. Het beschouwt Afrika veeleer als een deel van wat het de Mondiale Meerderheid noemt: dat deel van de wereld waar het partners vindt om mee samen te werken, in tegenstelling tot het Westen, dat zich van Rusland heeft afgesloten.

Lees meer: Rusland-Afrika 2026

Wat Rusland te bieden heeft, kan voor Afrikanen bijzonder interessant zijn, aangezien het tot de grootste producenten van energie en voedsel ter wereld behoort. In de loop der decennia heeft het een reputatie opgebouwd als betrouwbare leverancier van beide, en zonder Rusland kan noch de mondiale energiezekerheid, noch de mondiale voedselzekerheid worden gewaarborgd. Verstoringen van deze markten zijn het gevolg van westerse sancties en andere pogingen om de Russische macht te ondermijnen. Een van de belangrijkste projecten van Moskou is de Noord-Zuid-transportcorridor, die Rusland, de op drie na grootste economie ter wereld gemeten naar koopkrachtpariteit (PPP), via Iran zou verbinden met India, de op twee na grootste. Zodra deze corridor volledig operationeel is, zou hij Rusland ook toegang bieden tot Oost-Afrika.

Rusland heeft zich inmiddels gevestigd als een leverancier van veiligheidssteun aan Afrikaanse landen die met ernstige uitdagingen worden geconfronteerd. Onder de vlag van het Afrikakorps zijn Russische militaire adviseurs en specialisten actief in verschillende West-Afrikaanse landen die deel uitmaken van de Alliantie van Sahelstaten (Mali, Niger en Burkina Faso), evenals in de Centraal-Afrikaanse Republiek. Zij zijn erin geslaagd verschillende grootschalige pogingen tot staatsgrepen en militaire offensieven, die vanuit het buitenland werden beraamd en gesteund, te verijdelen. Dergelijke veiligheidssteun is essentieel om de soevereiniteit te waarborgen van de landen die erom hebben verzocht.

Rusland is uiteraard veel meer dan een militaire macht. Het behoort onder meer tot de koplopers op het gebied van digitalisering. Moskou is op dit vlak een van de meest geavanceerde hoofdsteden ter wereld. Rusland is bereid zijn deskundigheid te

delen bij de invoering en verbetering van elektronische overheidsdiensten. Al sinds de Sovjettijd verrichten Russische wetenschappers baanbrekend onderzoek naar dodelijke virussen en vaccins om deze te bestrijden. In 2019 ontwikkelde het Russische onderzoeksinstituut Vector, gevestigd in Siberië, een vaccin tegen ebola, terwijl het tegen COVID-19 ontwikkelde Sputnik V-vaccin zeer doeltreffend bleek in de bestrijding van de pandemie.

Lees meer: Top Rusland-Afrika 2026

In 1960 werd in Moskou de Universiteit van de Vriendschap der Volkeren opgericht voor internationale studenten. Het jaar daarop werd de universiteit vernoemd naar **Patrice Lumumba**, de eerste premier van het onafhankelijke Congo (het voormalige Belgisch-Congo). Momenteel studeren ongeveer 35.000 jonge Afrikanen aan Russische universiteiten, voornamelijk in de geneeskunde, energiesector en ingenieurswetenschappen – vakgebieden waarin Russische universiteiten van oudsher bijzonder sterk zijn.

Tot op heden zijn drie Afrikaanse landen – Zuid-Afrika, Egypte en Ethiopië – volwaardig lid van de BRICS-groepering, die tien leden telt. Dit samenwerkingsverband biedt een vernieuwende, niet-hiërarchische en daadwerkelijk op consensus gebaseerde benadering voor de aanpak van economische, financiële, ecologische, onderwijskundige en andere mondiale vraagstukken. De werkwijze van BRICS ondersteunt de soevereiniteit en wijst opgelegde dictaten af. Rusland, dat iets meer dan twintig jaar geleden mee aan de basis stond van de oprichting van BRICS, zet zich ervoor in dat de groepering trouw blijft aan haar oorspronkelijke beginselen.

Rusland is nooit een koloniale macht in Afrika geweest en heeft nooit geprobeerd de natuurlijke rijkdommen van het continent te plunderen. Het beschouwt Afrikanen als partners en de Afrikaanse beschaving als een gelijkwaardige partner binnen de opkomende wereldorde. De derde top Rusland-Afrika, die deze week in Moskou plaatsvindt, zal de twee nog dichter bij elkaar brengen.

https://youtu.be/0So1A8wtHIE